

'Dat getijde, dat lijkt allemaal vanzelfsprekend, maar het is uniek in de wereld'

Als republikein deelde ze koninklijke onderscheidingen uit en trok als pacifist intensief op met het leger. Ineke van Gent hield het ruim 8 jaar vol als GroenLinks-burgemeester van Schiermonnikoog.

TEKST GOOS BIES

'Schiermonnikoog is niet te koop'

Haar werkruimte in het gemeentehuis ziet er opgeruimd uit, anders dan de ambtswoning waar het vol staat met verhuisdozen. Vandaar dat ze hier wilde afspreken voor het afscheidsinterview. We tutoyeren, want we hebben elkaar vaker gesproken en Ineke van Gent (68) is wars van hiërarchie.

Ze wil nog wat bedankkaartjes schrijven voor Schiermonnikogers. Een paar dagen eerder heeft ze een prachtig afscheid gehad in dorps huis Ons Centrum. Honderden mensen waren er, vertelt ze aan de schoonmaker die haar kamer komt stofzuigen, hoewel dat van haar niet hoeft. „Een buurvrouw van 91 heeft nog voor me gezongen.“

Als 12-jarig meisje uit Assen kwam je voor het eerst op Schiermonnikoog. Die eerste indruk heeft je nooit meer losgelaten, las ik in een eerder interview.

„Ik was op schoolreisje met klas 6, volgens mij was ik nog 11. Het overnachten in een boerderij, op speurtocht bij de walviskaken in het dorp en het strand, de zee en de duinen hebben mij heel erg gegrepen. Ook de overtocht met die veerboot. Als je voor het eerst op een eiland komt, is dat vrij sensationeel. Fascinerend en ook prachtig. Toen heb ik het eiland en het gebied voor altijd in mijn hart gesloten.“

„Ik ben er daarna nog vaak geweest. Maar als toerist, als badgast heb je een heel ander beeld van zo'n eiland. Dat getijde, dat lijkt allemaal vanzelfsprekend, maar het is uniek in de wereld. Als burgemeester zie je ook een heel andere kant van het eiland.“

En dat is?

„Het is de wereld in het klein, waar mensen wonen, werken en leven, met heel mooie, maar ook lastige kanten. Je moet als burgemeester soms optreden en dat wordt soms lastig gevonden. Bijvoorbeeld bij handhaving van de horeca op de vergunning, of op alco-

hol schenken onder de 18.“

„Ook handhaven van het recreatief bewonen van huizen die daar niet voor bedoeld zijn wordt minder gewaardeerd. Eilanders zijn vrije vogels, maar er gelden ook regels.“

Het grote verschil is: die 'mensen die je handhaaft' kom je overal tegen.

„Die ken ik allemaal, je kent iedereen hier. Ik kan het zelf wel scheiden, maar dat geldt niet voor iedereen. Het gaat om de functie. Je moet het je allemaal niet te persoonlijk gaan aantrekken, want dan ga je het niet reddend.“

Weinig burgemeesters hebben het zo lang volgehouden op Schiermonnikoog. Het is de gemeente met de meeste mutaties de afgelopen 50 jaar, zo memoreerde commissaris van de Koning Arno Brok op je afscheid. Wat waren je verwachtingen toen je solliciteerde op dit ambt bij de kleinste gemeente van Nederland, een eiland, na 14 jaar in de Tweede Kamer voor GroenLinks en ruim 4 jaar als regiodirecteur van de NS?

„Kijk, ook in zo'n kleine *mienskip* zitten altijd mensen met eigen meningen, wars van regels, die het altijd beter denken te weten. Daar moet je naar luisteren, maar je moet ook wel je eigen lijn trekken. In de Tweede Kamer was ik partijpoliticus met een GroenLinks-profiel, als burgemeester sta je boven de partijen. Ik denk dat onze zeven boeren en sommige andere eilanders in het begin wel dachten: o je, zo'n mevrouw van GroenLinks, wat wordt dat? Dat vonden ze moeilijk, maar heeft het geen rol gespeeld. Ik kan heel goed boven de partijen staan.“

Vond je dat niet lastig?

„Nou, het was wel even wennen. Ik was nog geen week burgemeester en ik was in het Waddenkantoor in Harlingen. Daar hoorde ik dat er concrete plannen waren om gas te winnen ten noorden van Schiermonnikoog. Ik riep meteen: 'Dat kan écht niet doorgaan, ik ben mordicus tegen nieuwe gaswinning,'

echt schandalig in deze tijd'. Dat we dat nu nog doen bij dat kwetsbare werelderfgoed, dat we nog steeds die fossiele brandstoffen proberen boven te halen. Terwijl we moeten omschakelen naar duurzame energie.“

„Oeh, ik voel het nog steeds. Ik gooide even een tweetje ertegenaan dat dit toch echt niet kan. De media pikten het op. En toen was ik onderweg naar huis en dacht ik in de auto naar Lauwersoog: wat zou de gemeenteraad hier eigenlijk van vinden? Hahahaha. Er schoot nog door mijn hoofd: dit kon weleens een korte burgemeesterscarrière zijn. Maar de gemeenteraad en de wet-houders hebben me enorm gesteund.“

Nou ja, we zijn ruim 8 jaar verder en in de gemeentelijke nieuwsbrief melden jullie dat One-Dyas het gas nu met windenergie produceert. Maar in de laatste zin staat: 'De gemeente Schiermonnikoog is van mening dat boren naar gas niet meer van deze tijd is.' Is dat zo, is heel Schiermonnikoog tegen gaswinning?

„Ja, de gemeenteraad steunt dat in volle overtuiging. Ook als het gaat om de aanlanding van Wind op Zee, dat is hetzelfde, dat is heel ingrijpend. We zijn niet voor de route door Schiermonnikoog. Het is wel beslecht, we zijn er nog steeds niet blij mee.“

„Ik heb wel namens de gemeente het bestuurlijk akkoord getekend voor de tweede gebiedsinvesterings. Dat wordt vanaf januari uitgewerkt. Met Tennet zijn we in gesprek om dit zo schadevrij mogelijk aan te leggen. Als het dan toch gebeurt, dan zonder te veel schade en met extra compensatie voor natuur en leefbaarheid.“

Van Gent heeft het over de compensatie die het rijk verleent aan vijf aanlandlocaties die te maken krijgen met de aanleg van kabels van nieuwe windparken op de Noordzee naar het vasteland. Daarvoor is 500 miljoen euro beschikbaar en landt 100 miljoen euro in de ruime regio rond de Eemshaven (waar de stroom naartoe gaat). Dat is al jaren bekend. Voor de Eemshavenregio is er opgeteld zelfs 124 miljoen euro compensatie voor de gevolgen van winning van deze windenergie. De eerste 50 miljoen euro is anderhalf jaar geleden beschikbaar gesteld. Schiermonnikoog kreeg hiervan 10 miljoen euro, een deel investeert het eiland in zorg.

Je zegt voor de tweede tranche, maar voor de eerste tranche heb je eerder ook een handtekening gezet.

„Ja, maar dat stond los van de keuze voor aanlanding. Dat staat ook expliciet in het contract dat daarover is getekend voor de gebiedsinvesterings met een heleboel partijen. Want het is niet zo dat wij te koop zijn.“

Waar tekende je dan wel voor?

„Het was een compensatie voor dat er in het gebied heel veel gebeurt, dat de leefbaarheid onder druk stond. Dat had ook te maken met de scheepvaartroutes, de gaswinning, de overboord geslagen containers van de MSC Zoe; het was een heel breed scala van activiteiten. Ja, ook aanlanding Wind op Zee op termijn, maar dat stond los van de locatiekeuze. Die was toen nog niet gemaakt, de hele regio was ervoor om de kabels en leidingen via de Eemshaven en een grote tunnel te laten aanlanden. Ik zou écht niet met het eiland getekend hebben, zeg ik je, als die locatiekeuze voor de route Schiermonnikoog daarmee te maken had.“

>>

Eilanders zijn vrije vogels, maar er gelden ook regels

Paspoort

Naam Wilhelmina van Gent
Geboren 21 juni 1957, in Arnhem, opgegroeid in Zuidlaren, Duitsland en Assen
Opleiding mavo, havo, sociale academie
Carrière gemeenteraadslid PSP in Groningen; lid Tweede Kamer GroenLinks; regiodirecteur NS Noord-oost Nederland; burgemeester Schiermonnikoog; inmiddels lid van de PvdA
Huidige functies bestuurder Instituut Mijnbouwschade Groningen (sinds 1 januari 2026, voor circa 2,5 dag per week); voorzitter Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (sinds juni 2022)
Privé getrouwd met Frits, geen kinderen, ze wonen in Groningen

>>

Op dat moment werd gestudeerd op de beste kabel- en leidingenroute. Er werden negen routes onderzocht, waarvan 'Schiermonnikoog' één was.

„Nogmaals, ik ben niet tegen dat windmolenpark. Ik ben ook zeker voor de waterstoffabrieken op zee, die helaas 5 jaar zijn uitgesteld. Ik zou nooit een handtekening zetten die het Unesco werelderfgoed in de verkoop zet. Geen sprake van. We hebben zorg over de lepelaarskolonie die daar zit, en over het wantij. De oostkant van Schiermonnikoog, de Balg, is toch wel het meest ongerepte stuk natuur van Nederland, durf ik wel te zeggen. Maagdelijk mooi, dan moet je toch wel lef hebben als je dat onherstelbaar aantast.”

Dat gaat wel gebeuren.

„Wij zijn nog steeds niet voor. Maar als het gaat gebeuren, dan zeg ik je wel, dan heeft het ook een hoge prijs. Daarom heb ik met volle overtuiging die handtekening gezet, met pijn in het hart. Zo zit ik er wel in, en dan gaan we het maximale eruit halen om het gebied te laten herstellen.”

Oké. Jullie op het eiland zijn blijbaar tegen gaswinning, tegen horizonvervuiling, tegen kabels van windparken door Schiermonnikoog. Ergens moet je toch je energie vandaan halen?

„Jawel, wij zijn niet tegen windenergie, maar we zijn tegen die aanlanding door Schiermonnikoog.”

En Schier krijgt waarschijnlijk als eerste een elektrische veerboot.

„Zeker, wij hebben daarop aangedrongen. Vanaf 2030 als het goed is. De vloot naar Schiermonnikoog moet ook echt vernieuwd worden. Wij zitten toch met de afdankertjes van Ameland, met alle respect. Hoe mooi zou het nou zijn als straks die eerste elektrische boot vaart, en dat we dan op Lauwersoog, wellicht samen met de gemeente Het Hogeland, daar een mooie grote windmolen hebben staan in ons gezamenlijk bezit en dat we zelf die boot opladen en daar een soort duurzaam businessmodel van maken? Een win-win-win-situatie!”

„Ik heb hier weleens gezegd: laten we een windmolen zetten op het eiland. Nou ja, dat ligt een beetje gevoelig. We hadden toen, een jaar of 6 geleden iets van 1,2 miljoen euro uit Eneco-aandelen gekregen. Die wilde ik investeren in een molen op de veerdam. Een derde van de gemeente, een derde van een investeerder en een derde van de bevolking. Als hier dan een kindje geboren wordt, die krijgt dan geen rompertje, maar een aandeel in de windmolen. Dat is het niet geworden.”

Wat is er met dat Eneco-geld gebeurd?

„Dat staat nog steeds op de bank.”

Het kan dus nog.

„Ik vind het nog steeds een geweldig idee. Maar er zijn ook mensen die zich afvragen wat dat voor de vogels betekent, daar moet je natuurlijk wel naar kijken, maar ook niet overdrijven.”

„Het uitzicht? Nou, het lijkt mij fantastisch als je zo met de boot van Lauwersoog Schiermonnikoog nadert en daar staat een trotse windmolen. Dat zou een enorme boost kunnen geven aan de zelfvoorzienendheid van het eiland. Altijd wind hier, hè. Samen met de boeren, grote daken vol zonnepanelen. Een geweldige combi van zon en wind.”

Liggen die boerderijdaken al vol?

„Ja. Die boeren had ik in mijn portefeuille. Ik ben wat anders tegen hun bestaan aan gaan kijken, hoe lastig ze het hebben met alle

““

Ik ben idealist. Daarom is *Imagine* van John Lennon echt mijn lied

regelgeving, continue veranderingen en kritiek. Maar onze boeren, die zouden heel graag als energieproducent willen optreden voor het eiland. Hoe mooi zou dat zijn? Minder koeien en meer duurzame energie. Ja, windboeren, windondernemers.”

Als Kamerlid kon je een koninklijke onderscheiding krijgen, maar je weigerde die. Hoeveel heb je er inmiddels uitgereikt?

„Wel aardig wat. Ik vind het mooi dat mensen een lintje kunnen krijgen. Eilanders doen er allemaal dingen naast, daar heb ik diep respect voor. Dan denk ik: dik verdiend zo'n lintje, hartstikke mooi. Een erkenning.”

Maar je was ook republikein.

„Ik ben nog steeds republikein. Dat heeft niks met de mensen te maken, maar met het systeem. Ik vind erfopvolging een vreemd fenomeen. Ja, in 2023 kwamen ze op koninklijk regiobezoek, toen heb ik ze hartelijk ontvangen. Het was supergezellig, hahaha.”

„De koning, die kende Schiermonnikoog nog van vroeger (hij kwam geregeld met zijn grootvader Bernhard mee, voor wie Schiermonnikoog jachtterrein was, red.). Ze weten hoe ik er in sta. Maar nogmaals, dan kun je persoonlijk nog wel met iemand goed omgaan. Het zijn aardige mensen.”

In 8 jaar tijd waren er ook Schiermonnikogers die klaagden dat je er niet altijd was.

„Je kunt niet altijd aanwezig zijn op het eiland. Mijn man en ik hebben dat de eerste jaren wel gedaan. 3 jaar geleden hebben we een kleine pied-à-terre gekocht in Groningen. Het is ook fijn als je een keer niet 24/7 hoeft aan te staan. Dan kom je opgewekter en beter terug. Ik zou dat ook de nieuwe burgemeester willen aanraden.”

Na nalezing van dit interview op 'feitelijke onjuistheden' dringt Van Gent erop aan dat er wordt toegevoegd dat je als burgemeester van Schiermonnikoog juist ook geregeld naar de wal gaat om de belangen van het eiland te behartigen. „Dat heeft het eiland op de kaart gezet en het nodige opgeleverd.”

Ze knikt naar een foto achter zich, als voorbeeld van het 24/7 burgemeester zijn. Schiermonnikoog werd begin 2019 getroffen door aanspoelende troep uit overboord geslagen containers van de MSC Zoe. Het leger schoot te hulp: rotzooi opruimen, maar ook verkleumde vrijwilligers van het strand plukken. „Die foto neem ik zeker mee.”

Je vader zat in het leger.

„Ja, mijn broer ook.”

En jij was pacifistisch.

„Zeker. Dat kan gewoon. Bij ons thuis werd volop gediscussieerd, wel met het idee dat we van elkaar hielden. Meningsverschillen zonder dat we elkaar verketterden. Zouden we nu wat van kunnen leren.”

„Ik ben idealist. Daarom is *Imagine* van John Lennon echt mijn lied. Ik ben geen dromer, maar je moet wel durven dromen dat een andere wereld mogelijk is. Dat hebben ze nog voor mij gezongen op mijn afscheid, een groep vrouwen die op 8 maart op Vrouwendag bij elkaar kwam ontbijten. Dat heb ik hier geïntroduceerd. Toen moest ik wel even huilen.”

„Dat hartverwarmende afscheid ga ik nooit vergeten. Ik blijf naar Schier komen. Ik ga eerst een half jaartje even afkicken, en dan ga ik heerlijk op vakantie naar Schiermonnikoog. Zeker weten.”

Resumerend, je bent je GroenLinks-veren de afgelopen 8 jaar niet verloren. En de meeste Schiermonnikogers konden met je uitgesproken profiel overweg.

„Nou, ze hebben weer een GroenLinkser voorgedragen als burgemeester. Dat is natuurlijk wel geinig, hahaha. Dat vond ik stiekem wel heel leuk.”

Als opvolger van burgemeester Ineke van Gent heeft de gemeenteraad van Schiermonnikoog weer een GroenLinkser voorgedragen. „Dat vond ik stiekem wel heel leuk.”